TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. liepos 15 d.*

Byloje C-354/09

dėl *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) 2009 m. rugpjūčio 14 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. rugsėjo 3 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Gaston Schul BV

prieš

Staatssecretaris van Financiën,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė C. Toader (pranešėja), teisėjai P. Kūris ir L. Bay Larsen,

* Proceso kalba: olandų.

generalinis advokatas J. Mazák,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir B. Koopman,

— Europos Komisijos, atstovaujamos B.-R. Killmann ir W. Roels,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307, toliau – Muitinės kodeksas), 33 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Gaston Schul BV* (toliau – *Gaston Schul*) ir *Staatssecretaris van Financiën* dėl skolos muitinei išieškojimo po atitinkamų prekų išleidimo.

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos teisės aktai

3 Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Importuojamų prekių muitine verte laikoma sandorio vertė, tai yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekes, parduodamas eksportui į Bendrijos muitų teritoriją, prireikus patikslinta vadovaujantis 32 ir 33 straipsniais <…>.

<…>“

4 Muitinės kodekso 33 straipsnis suformuluotas taip:

„Jeigu nurodyti atskirai nuo faktiškai sumokėtos arba mokėtinos kainos, į muitinę vertę neįskaitomi:

a) prekių vežimo išlaidos, atsirandančios po to, kai prekės jau buvo pristatytos į jų įvežimo į Bendrijos muitų teritoriją vietą;

b) statybos, montažo, surinkimo, priežiūros arba techninės pagalbos išlaidos, atsirandančios po to, kai importuojamos prekės, pavyzdžiui, pramoninė įranga, mašinos ar įrenginiai[,] jau būna importuotos;

c) palūkanos, sumokėtos pirkėjo pagal finansavimo susitarimą, sudarytą pirkėjo ir susijusį su importuojamų prekių pirkimu, nepriklausomai nuo to, ar finansavimą skiria pardavėjas, ar kitas asmuo, tačiau su sąlyga, kad finansavimo susitarimas buvo sudarytas raštu ir pirkėjas pareikalautas gali įrodyti, kad:

— atitinkamos prekės iš tikrųjų parduodamos už kainą, kuri deklaruota kaip faktiškai sumokėta arba mokėtina kaina,

ir

— nurodyta palūkanų norma neviršija įprastinio tokiems sandoriams dydžio šalyje, kurioje skirtas finansavimas, tuo metu, kai jis buvo skirtas;

d) apmokėjimas už teisę atgaminti importuojamas prekes Bendrijoje;

e) pirkimo komisiniai;

f) importo muitai arba kiti privalomieji mokėjimai, mokėtini Bendrijoje importuojant arba parduodant prekes.“

5 Muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Jeigu skolą muitinei sudaranti muito suma nebuvo įtraukta į apskaitą vadovaujantis 218 ir 219 straipsniais arba jeigu ji buvo įtraukta į apskaitą nurodžius mažesnę už teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą, išieškotina muito suma arba papildomai išieškotina muito suma turi būti įtraukta į apskaitą per dvi dienas nuo tos dienos, kai muitinė sužinojo apie susidariusią padėtį ir galėjo apskaičiuoti teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą bei nustatyti skolininką (paskesnis įtraukimas į apskaitą). Šis terminas gali būti pratęstas vadovaujantis 219 straipsniu.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

6 *Gaston Schul*, veikdama kaip muitinės tarpininkė, nuo 1998 m. iki 2000 m. pateikė Nyderlandų muitinei žuvies produktų išleidimo į laisvą apyvartą deklaracijas.

7 Šias deklaracijas savo vardu ir savo sąskaita bendrovė pateikė vadovaudamasi Islandijos vežėjo nurodymu, kuriam atitinkamus nurodymus davė Islandijos eksportuotojas.

8 Kartu su šiomis deklaracijomis pateikti prašymai taikyti lengvatinį 0 % tarifą, nes atitinkamos prekės buvo EEE kilmės. Prie prašymų *Gaston Schul* pridėjo Islandijos eksportuotojo išrašytų sąskaitų faktūrų kopijas, kuriose kaip pristatymo sąlyga nurodyta „DDP“ (*Delivered Duty Paid*, t. y. pristatyta, muitas sumokėtas) ir paaiškinta, kad „šiame dokumente nurodytų prekių eksportuotojas <…> patvirtina, jog atitinkamos prekės yra lengvatinės EEE kilmės, jei aiškiai nenurodyta kitaip“. DDP pristatymo sąlyga paminėta ir muitinės deklaracijose.

9 Vėliau patikrinus atitinkamų prekių kilmę nustatyta, kad tikroji jų kilmė yra trečioji šalis, todėl lengvatinis tarifas joms taikytas nepagrįstai.

10 *Staatssecretaris van Financiën* ėmėsi išieškoti muitus po atitinkamų prekių išleidimo ir 2001 m. birželio 7, 11 ir 28 d. mokestiniais pranešimais paprašė *Gaston Schul* juos sumokėti.

11 Apskaičiuodama išieškotinų muitų sumą *Staatssecretaris van Financiën* rėmėsi muitine verte, kurią laikė importo deklaracijose nurodytą sandorio kainą, iš jos neatėmusi išieškotinos muitų sumos.

12 Vėliau *Staatssecretaris van Financiën* atmetė *Gaston Schul* skundą, kuriuo ši prašė sumažinti įsipareigojimus, t. y. atimti po atitinkamų prekių išleidimo apskaičiuotą muitų sumą iš sutartyje numatytos kainos.

13 Dėl šio skundo atmetimo pareikštą ieškinį *Rechtbank te Haarlem* pripažino nepagrįstu. Kadangi šio teismo sprendimas patvirtintas ir apeliacine tvarka, *Gaston Schul* kreipėsi su kasaciniu skundu į *Hoge Raad der Nederlanden*.

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą priėmęs teismas nurodo, kad pagrindinėje byloje pardavėjas ir pirkėjas susitarė, jog muitus moka pardavėjas. Tačiau sudarydamos sutartį šalys klydo dėl prekių kilmės, taigi ir dėl privalomos mokėti muitų sumos.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog siekiant išspręsti jo nagrinėjamą ginčą būtina žinoti, ar tokiomis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, aplinkybėmis įvykdytos Muitinės kodekso 33 straipsnio taikymo sąlygos.

16 Šiuo atžvilgiu *Hoge Raad der Nederlanden* nurodo Pasaulio muitinių organizacijos Muitinės vertės nustatymo techninio komiteto 3.1 patariamąją nuomonę „Susitarimo 1 straipsnio paaiškinimo formuluotės „jeigu nurodyti atskirai“ reikšmė: importo šalies muitai ir mokesčiai“ ir Muitinės kodekso komiteto Muitinės vertės pakomitečio komentarą Nr. 5 (toliau – Komentaras Nr. 5).

17 Šis techninis komitetas, išnagrinėjęs, ar tais atvejais, kai į sumokėtą ar mokėtiną kainą įskaičiuoti importo valstybės muitai ir mokesčiai, jie turėtų būti atskaityti, jei atskirai nenurodyti sąskaitoje faktūroje ir importuotojas nebuvo prašęs jų atskaitos, nusprendė: „<…> kad importo šalies muitai ir mokesčiai nėra muitinės vertės dalis, nes pagal apibrėžtį galima juos atskirti nuo faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos“.

18 Komentaro Nr. 5 8–10 punktuose taip pat nurodyta:

„8. Muitinės vertės nustatymo techninio komiteto patariamojoje nuomonėje buvo pateiktos nuorodos dėl sąvokos „nurodytas atskirai“, susijusios su importo muitais arba kitais mokėjimais, mokėtinais importuojant arba parduodant prekes, reikšmės. Šioje patariamojoje nuomonėje 3.1 numatoma, kad importo šalies muitai ir mokesčiai nėra muitinės vertės dalis, nes pagal apibrėžtį galima juos atskirti nuo faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos. Muitai ir mokesčiai yra viešų dokumentų objektas.

9. Šiame kontekste sąvoka „nurodytas atskirai“ reiškia tai, kad įmanoma atskirti. Pagal faktines aplinkybes, į kurias atsižvelgiant teikiama ši nuomonė, mokesčiai ir muitai sąskaitoje faktūroje nebuvo nurodyti atskirai, bet akivaizdu, kad šioje patariamojoje nuomonėje reikia preziumuoti, jog sąskaitoje ar kitame lydinčiame dokumente yra aiški nuoroda apie tai, kad faktiškai sumokėta ar mokėtina kaina apima šiuos muitus ir mokesčius.

10. Pagal 4 pastraipą suma, kurią reikia atimti iš muitinės vertės, turi būti nurodyta deklaracijoje D.V. 1.“

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad 16 punkte minėtų dokumentų nepakanka išvadai, kad tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, įvykdytos Muitinės kodekso 33 straipsnio sąlygos.

20 Neįtraukti importo muitų į muitinės vertę reikėtų vadovaujantis aplinkybe, kad pagal Komentaro Nr. 5 9 punktą Muitinės kodeksu nereikalaujama sąskaitoje faktūroje aiškiai nurodyti šių muitų sumos. Pakanka aiškios nuorodos sąskaitoje faktūroje ar kitame prie jos pridėtame dokumente apie tai, kad šie muitai įtraukti į kainą.

21 Be to, net tuo atveju, kai pardavėjas ir pirkėjas mano, kad už konkretų importą reikės mokėti muitus, jiems gali būti sudėtinga iš anksto žinoti tikslią šių muitų sumą, ypač tais atvejais, kai abejojama dėl atitinkamų prekių tarifinio klasifikavimo.

22 Importo muitai, įtraukti į muitinę vertę tokioje situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, lemtų pareigą mokėti importo muitus ne tik už prekių realią ekonominę vertę, bet ir už importo muitus.

23 Prieš importo muitų neįtraukimą į muitinę vertę byloja išvada, kurią, atrodo, galima daryti iš Komentaro Nr. 5 9 punkto, jog svarbu tai, kad sutarties šalys savo elgesiu patvirtino supratusios, jog faktiškai kaina turėjo apimti šiuos muitus. Nagrinėjamu

atveju šalys klydo dėl faktinių aplinkybių, todėl neįmanoma sužinoti, už kurią kainą pardavėjas būtų sutikęs parduoti prekes, jei būtų žinojęs prekių kilmę.

24 Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar tuo atveju, kai pagal Muitinės kodekso 220 straipsnį atliekamas paskesnis įtraukimas į apskaitą, [šio kodekso] 33 straipsnio nustatyta sąlyga išskaityti importo muitus iš muitinės vertės laikoma įvykdyta, jei atitinkamų prekių pardavėjas ir pirkėjas susitarė dėl tiekimo sąlygos „delivered [duties] paid“ ir nurodė šią sąlygą muitinės deklaracijoje, net jei nustatydami sandorio kainą jie klydo manydami, kad importuojant prekes į Bendriją jokio muito mokėti nereikės ir todėl jokia muito suma nebuvo nurodyta sąskaitoje ir deklaracijoje ar deklaruojant prekes?“

Dėl prejudicinio klausimo

25 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Muitinės kodekso 33 straipsnyje numatyta sąlyga, kad importo muitai turi būti „nurodyti atskirai“ nuo už importuotas prekes faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos, yra įvykdyta, jei sutarties šalys susitarė, kad šios prekės bus pristatytos DDP sąlygomis ir tai nurodė muitinės deklaracijoje, tačiau, klysdamos dėl lengvatinės šių prekių kilmės, nenurodė jokios importo muitų sumos.

26 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia išnagrinėti Muitinės kodekso 33 straipsnyje numatytos sąlygos, pagal kurią importo muitai turi būti „nurodyti atskirai“ nuo už importuotas prekes faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos, apimtį tokioje sutarties šalių situacijoje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje.

27 Visų pirma reikia priminti, kad iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog Europos Sąjungos teisės aktais, susijusiais su muitinės vertės nustatymu, siekiama įtvirtinti teisingą, vienodą ir neutralią sistemą, kuri neleistų naudoti savavališkai nustatytų arba fiktyvių muitinės verčių (žr. 2009 m. kovo 19 d. Sprendimo *Mitsui & Co. Deutschland*, C-256/07, Rink. p. I-1951, 20 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

28 Pagal Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalį importuotų prekių muitine verte iš esmės laikoma sandorio vertė, tai yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekes, parduodamas eksportui į Europos Sąjungos muitų teritoriją.

29 Be to, ši vertė turi atitikti realią importuotos prekės ekonominę vertę ir būti apskaičiuota atsižvelgiant į šios prekės elementų, turinčių ekonominę vertę, visumą (žr. 2006 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Compaq Computer International Corporation*, C-306/04, Rink. p. I-10991, 30 punktą ir minėto Sprendimo *Mitsui & Co*. 20 punktą).

30 Tai yra Muitinės kodekso 33 straipsnio f punkto, kuriuo leidžiama iš muitinės vertės atimti Europos Sąjungoje taikomus importo muitus, tačiau ši išimtis susiejama su sąlyga, kad šių muitų suma turi būti „nurodyta atskirai“ nuo už importuotas prekes faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos, kontekstas.

31 Nyderlandų vyriausybė mano, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, ši sąlyga laikytina neįvykdyta, nes iš turimos informacijos muitinės institucijos negalėjo importo muitų atskirti nuo už importuotas prekes faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos.

32 1991 m. balandžio 18 d. Sprendime *Brown Boveri* (C-79/89, Rink. p. I-1853), 2002 m. gruodžio 5 d. Sprendime *Overland Footwear* (C-379/00, Rink. p. I-11133) ir 2005 m. spalio 20 d. Sprendime *Overland Footwear* (C-468/03, Rink. p. I-8937) Teisingumo Teismas esą nusprendė, kad išlaidos, kaip antai pirkimo komisiniai ir išlaidos dėl montavimo darbų, laikytinos „atskirai nurodytomis“ tik jeigu jos importo deklaracijoje nurodytos atskirai nuo už importuotas prekes sumokėtos ar mokėtinos kainos. Šią teismo praktiką, šios vyriausybės nuomone, reikia taikyti ir siekiant, kad importo muitai būtų pašalinti iš šių prekių muitinės vertės.

33 Nyderlandų vyriausybė mano, kad sutarties šalims suklydus dėl importuotų prekių lengvatinės kilmės ir sąskaitose faktūrose ar deklaracijose nenurodžius importo muitų sumos, Muitinės kodekso 33 straipsnyje numatyta sąlyga laikytina neįvykdyta.

34 Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, pirma, kad net jei pagrindinėje byloje, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, sutarties šalys suklydo manydamos, kad jokio importo muito mokėti nereikia, pardavėjo ir pirkėjo susitarimą, remiantis DDP sąlyga, reikia aiškinti taip, kad muitus sumoka pardavėjas ir todėl galimi taikyti importo muitai yra įtraukti į už importuotas prekes faktiškai sumokėtą ar mokėtiną kainą.

35 Tokį aiškinimą patvirtina faktinė aplinkybė, kurią nurodė ir Nyderlandų vyriausybė, ir Europos Komisija, kad DDP sąlyga pardavėjui priskiriama maksimali prievolė, t. y. jis įsipareigoja padengti visas išlaidas ir prisiimti riziką, susijusią su prekių pristatymu į importo valstybę. Taigi pardavėjas prisiėmė, be kita ko, muitinės formalumų sutvarkymo išlaidas ir visą galintį atsirasti skirtumą tarp, pirma, muitų sumos, kurią sudarydamas sutartį manė esant teisiškai privalomą mokėti, ir, antra, muitinės institucijų apskaičiuotos sumos, o atsiradus skirtumams negali reikalauti iš pirkėjo didesnės kainos arba kompensacijos.

36 Antra, reikia pabrėžti, kad, remiantis, be kita ko, Muitinės kodekso 217 ir 220 straipsniais, už importo muitų apskaičiavimą atsako būtent importo valstybės institucijos. Kadangi sandorio vertė yra tinkamai nurodyta importo deklaracijose ir įmanoma nustatyti muitų tarifą, taikytiną prekėms dėl jų kilmės, reikia konstatuoti, kad šios institucijos gali apskaičiuoti teisiškai privalomų mokėti importo muitus, taigi ir atskirti šių muitų vertę nuo už importuotas prekes faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos.

37 Be to, kaip nurodė Komisija, kitaip nei kitos išlaidos, numatytos Muitinės kodekso 33 straipsnyje, kaip antai pirkimo komisiniai ar montavimo darbų išlaidos, kurių egzistavimas bei suma priklauso tik nuo sutarties šalių valios ir kurios muitinės institucijoms gali būti žinomos tik jei eksplicitiškai nurodytos importo deklaracijose bei su jomis susijusiuose dokumentuose, importo muitai reglamentuojami imperatyviomis Europos Sąjungos muitų tarifo normomis. Todėl tokiais atvejais, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nėra rizikos, kad siekiant melagingai sumažinti importuotų prekių muitinę vertę bus nurodytos fiktyvios ar pernelyg išpūstos išlaidos.

38 Kaip papildomą argumentą reikia nurodyti, kad jei tokioje situacijoje atėmus didesnius nei iš pradžių pardavėjo apskaičiuoti importo muitus, nustatytus atlikus patikrinimą po prekių išleidimo, sumažėja importuotų prekių muitinė vertė, ši vertė negali būti laikoma neatitinkančia tikrovės ar fiktyvia, bet, priešingai, atsižvelgiant į konkrečią sutarties šalių teisinę padėtį, ji turi būti laikoma atspindinčia šių prekių realią ekonominę vertę.

39 Net darant Nyderlandų vyriausybės nurodytą prielaidą, kad jei pardavėjas sutarties sudarymo momentu būtų žinojęs teisingą importo muitų sumą, jis veikiau būtų padidinęs prekių kainą, o ne sumažinęs savo pelną, tai nekeičia faktinės aplinkybės, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, jog pardavėjas įsipareigojo padengti visas muitinės formalumų sutvarkymo bei dėl faktinių ar teisinių klaidų, kurias jis padarė skaičiuodamas importo muitus, galimas atsirasti išlaidas ir iš pirkėjo šiuo pagrindu negali reikalauti didesnės kainos ar kitokios kompensacijos.

40 Remiantis nurodytais motyvais į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Muitinės kodekso 33 straipsnyje nurodyta sąlyga, kad importo muitai turi būti „nurodyti atskirai“ nuo už importuotas prekes faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos, yra įvykdyta, jei sutarties šalys susitarė, kad šios prekės bus pristatytos DDP sąlygomis ir tai nurodė muitinės deklaracijoje, tačiau, klysdamos dėl lengvatinės šių prekių kilmės, nenurodė jokios importo muitų sumos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

41 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 33 straipsnyje nurodyta sąlyga, kad importo muitai turi būti „nurodyti atskirai“ nuo už importuotas prekes faktiškai sumokėtos ar mokėtinos kainos, yra įvykdyta, jei sutarties šalys susitarė, kad šios prekės bus pristatytos DDP (*Delivered Duty Paid*) sąlygomis ir tai nurodė muitinės deklaracijoje, tačiau, klysdamos dėl lengvatinės šių prekių kilmės, nenurodė jokios importo muitų sumos.

Parašai.